

СЕКЦІЯ 8. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ СТАЛОЇ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

УДК 338.2:330.34:339.9](06)

Батієвич Дмитро,
аспірант першого року навчання, кафедра обліку і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Багато керівників підприємств не розуміють як правильно створити облікову політику, і як якісно організувати ведення бухгалтерський обліку відповідно до законодавства України. На сьогоднішній день ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності залежить від правильної сформованої облікової політики суб'єкта господарювання. Саме, як буде правильно організована облікова політика, буде залежати ефективність та якість ведення бухгалтерського обліку і правильне складання фінансової звітності, але й ще буде залежати ефективність фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Згідно статті 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [5]. При цьому наведено принципи бухгалтерському обліку та фінансової звітності, які повинні дотримуватися при складанні облікової політики, такі як: повне висвітлення, автономність,

послідовність, безперервність, нарахування, превалювання сутності над формою, єдиний грошовий вимірник.

Слід звернути увагу на принцип послідовності, який полягає у постійному (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності [5; 7]. Наведемо в таблиці 1 основні нормативні акти, які регулюють облікову політику суб'єкта господарювання.

Таблиця 1

Сутність основних нормативних актів, які регулюють облікову політику суб'єктів господарювання

Нормативний акт	Зміст
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5]	Законом передбачено сутність облікової політики, створення суб'єктом господарювання наказу облікової політики і можлива зміна облікової політики у випадках, яких передбачено національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку у державному секторі. Обираючи форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів облік, розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів і затверджуються правила документообороту. Передбачено законом критерії суб'єкта господарювання, які належать до малих, середніх і великих груп.
Методичні рекомендації щодо облікової політики [2]	Нормативний акт посилається, що суб'єкт господарювання самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом

	(посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, а також зміни до неї.
Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку	Передбачено, що кожен об'єкт обліку повинен вестися до кожних стандартів, та вибираючи відповідний метод, принцип і процедуру із запропонованих методів до кожної ділянки обліку, який повинен бути зазначений у наказі про облікову політику (наприклад методи нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів, методи списання запасів і дата оприбуткування запасів та інше). Дають змогу визначити причини зміни облікової політики.
Податковий кодекс України [4]	Грунтується на обрання системі оподаткування суб'єкта господарювання.
Лист «Про облікову політику» [6]	Визначено основні елементи облікової політики, які повинні бути зазначені у розпорядчому документі.
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку окремих об'єктів обліку	Які розкривають окремі елементи окремих об'єктів обліку, таких як: основні засоби, нематеріальні активи, запаси, біологічних активів, формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності, формування собівартості будівельно-монтажних робіт, планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств та формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті.
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій[3]	Зазначено синтетичні рахунки, яке підприємство буде використовувати для ведення бухгалтерського обліку.
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій[1]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім бюджетних установ та

	<p>підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб (далі – підприємства). Ведення позабалансових рахунків здійснюється за простою системою (без застосування методу подвійного запису).</p>
--	--

Джерело: систематизовано автором на основі: [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Нами встановлено, що основні нормативні акти які регулюють облікову політику суб'єкта господарювання пов'язанні між собою, тобто методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» посилаються на національні (стандарти) бухгалтерського обліку окремого об'єкта обліку та при цьому не порушуючи Податковий кодекс України. На основі нормативних актах, можна виділити основні завдання облікової політики суб'єкта господарювання:

1. прозоре та правильне ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
2. забезпечити одержання достовірної і зрозумілої інформації про фінансовий стан суб'єкта господарювання для прийняття відповідних рішень;
3. полегшити і спростити ведення і організацію бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
4. обрання основних методів, принципів і процедур для організації бухгалтерського обліку.

При чому зміна облікової політики згідно п 3.2 Методичних рекомендаціях щодо облікової політики підприємства, може змінюватися у випадках, якщо:

- змінюються на підприємстві статутні вимоги;
- змінюються вимоги органу, який здійснює функції з державного регулювання методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- зміни облікової політики забезпечать більш достовірне відображення подій (господарських операцій) у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності [2].

Отже, облікова політика повинна бути створена на кожному суб'єкті господарюванні згідно законодавства України, адже від неї залежатиме, як буде функціонувати діяльність підприємства. Також формування та побудова облікової політики буде впливати на ефективність суб'єкта господарювання та якісну організацію і реалізацію облікового процесу, а також достовірну побудову фінансової звітності. Важливо, що у процесі розробки розпорядчого документа щодо облікової політики суб'єкта господарювання, перш за все доцільно ознайомитися і вивчити кожне питання окремих об'єктів обліку в системі нормативних актів і правильно викласти їх у обліковій політиці таким чином, щоб це у майбутньому не призвело до негативних наслідків та штрафних санкцій.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291: станом на 29.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 12.03.2023).

2. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635: станом на 14 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.help/law/v0635201-13> (дата звернення: 10.03.2023).

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291: станом на 9 груд. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення 12.03.2023).

4. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р. № 2755-VI: станом на 3 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.03.2023).

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV: станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 10.03.2023).

6. Про облікову політику: Лист від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05#Text> (дата звернення: 10.03.2023).

7. Шматковська Т., Патута М. Особливості бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану в Україні. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету. Том 77, Вип. 4. С. 53-63. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=IJD-dV0AAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=IJD-dV0AAAAJ:MAUkC_7iAq8C